

Kente yapı yapma etiği

ECE AKSAKOĞLU | İSTANBUL

Taksim-Yenikapı metro hattı için düşünenler köprü projesi yapılma etiği ve surecini tartışmaya fırçalar verilmemişti problemin dünüm mimarlığındaki ve en ve onemi estetik kaygıları tartışıyor. Gökkafes ve Park Otel'in anlı bir şekilde gündemde gelmiş bineler bir alışkanlık davranışının dünümde projeler onaylanır, uygulamalar başlar ve sonra durdurulur, ve vaktiyle ve İstanbul romantizminde kaderine terk edili. Belki de ilk kez onceden problemin temelinde inşaatın mimarlığı kentin hem fizikal hem de politik geleceğine bir kazanım sağlayabilir.

Üzün yıllar reddedilen priye ve onaylanan dolaylı desteğiyle onaylanan Anıtlar Korusu'nun uye sayısında yaşayıp yapılan değişiklik sonucu, projenin altında imzası olan iki isim kurul uyeğine getirildi

Beklemede olan köprü projesi böylece onay almış oldu. Bir de bu proje İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Kadir Topbaş'a bir olunca tartışma yapılmamıştır. Tepkilerin sebebi konuların birbirine karışmış, simgeselliliğinin gücünden dolayı döndü. Oysaki tartışmalar gereken konulardan biri her ne kadar adı büyükşehir kanunu, imar kanunu ve da kentsel dönüşüm kanunu olsa da mimari anıtların uzmanlık alanlarını her alanda sorgulayıp sorulmadıkları olsalar.

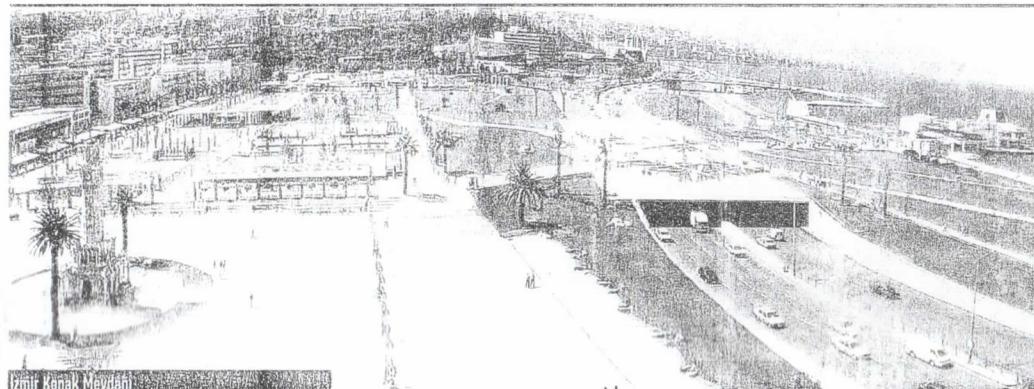
Tartışılması gereken bir diğer ve daha önemli konu ise hangi projelere söz söyleşidi ve da soviyemediği. Oysa şuan da tartışan ki tartışan demek dahi yanlış konuşulan konuyu esterliği. Bu proje karışık, sarsıcı kabul edilmiş mi oldu? Evet edildi, çünkü hiçbir projenin bu kadar hızlı ilerlememesi bir ülkeye konusulmaya başlanmasıdan 1 ay sonra ihale

le açıldı. Belediyelerin temel hizmet alanını kamu refahını sağlamak ve gerekli alt yapıyı sunmak olarak tanımladığı kanunlarda ne yazık ki bu hizmetlere nasihi karar verileceği konusu açık değil. Bu nedenle de egemenlik kayıtsız şartsız beledivenin. Bu şartlar altında sürekli projeler uygulanmaya başlıyor. Davalar açılıyor, projeler durduruluyor ve kamu bekliyor. Neden yarınlara başlamadan söz söylememiyoruz? Neden bu projenin yarışmaya açılması konusundaki görüşlerimizi dava açmadan hizmet verenlerimize dinletemiyoruz? En büyük eksikliğimizin organizasyonuyla ve birlikte hareket etme olduğu düşünürse bu projenin uygulanması için de şartlar çok uygun. Sistemleri tartışmaktan yana sıkıntımızı bir türkçe aşamıyoruz ve uzmanlığımız proje altına imza atmaktan öteye gide-

sim. Bir kamu kuruluşunda çalışmak böyle tanımlanıyor ve uzmanlık diplomasına sahip diğer meslek insanları da ilişkileri kurgulayarak nasıl içinde olabileceklerini, bundan ne kadar pay alabileceklerini soruyorlar. Sonuçta, sorulama ve dile getirme hatta etik değerler için çalışma gereksinimi hisseten hizmet sağlayıcı araçlar olmaktadır öteve gidemiyorlar.

Simdiümüzde bunu en somut örneği olan bir proje var. Konuşuluyor ama dünyada nasıl ses getireceği ile gündeme geliyor. Ne büyük projelere ihtiyacımız varmış meğer; hem altın boynuzdan olsun hem de dünya konuşsun. Peki bu proje bunu için mi yapıyor, yoksa bir anlamda hayatımızı kolaylaştırmak ve belediyenin hizmetlerinden yararlanmak için mi? Sorulamanın başlaması gereken bu noktada biz hala köprünün estetiğini ve büyülüüğünü tartışıyoruz, işlevsellliğini, süreçlerini, kamusallığını ya da hangi bütünü parçası olduğunu değil.

Aydın Doğan Ödülleri 2005

BARIS ALTAN | İSTANBUL

Dokuz yıldan bu yana verilmekte olan Aydın Doğan Ödülleri'nin bu yılki konusu "Kent Dokusu, Kent Mimarisidir." İst. Son yıllarda kent ve mimarlık konularına olan ilgimin artması olması ve basın organlarında bu konulardaki haberlerin daha sık yer alması, bu konunu seçmemesinde etkili olmuş olabilir. Yarışma duyurusunda ise Aydın Doğan Vakfı yönetim kurulu bu kararı almalarını söyle açıklıyor. "Kent Mimarisi, Kent Dokusu" konusunu seçerken, ülkemizde çok sayıda basılı yapımasına rağmen, genelde doku sorununun ihmal edildiğini gorerek, kent dokusunu kurma, koruma ve geliştirme bilincinin vurut düzeyinde oluşmasını sağlamak amacıyla bu kararı almıştır.

Ödüllerin raportorluluğunu yapma fırsatını bulduğum için, ödül alan projelerin arasında başvuruda bulunan 34 proje hakkında genel görüşlerimi yazmak istedim. Ama öncelikle, adet olduğu üzere ödül alan projelerden bahsedeyim. Koruma projesi niteliği taşıyan çok sayıda proje ile kentsel olekte tasarımını içeren az sayıda proje arasından seçi-

ciler kurulu, "kent dokusu, kent mimarisidir" kavramının her iki boyutunu da yansıtmasından ödülü iki proje arasında paylaştırdı. İzmir Konak Meydanı ve Çevresi Düzenleme Projesi, "İzmir'in öteden beri kent ve deniz buluşmasındaki en önemli tarihsel ve sosyal odağını oluştururan Konak Meydanı'nın yıl-lar süren bir kararsızlıktan sonra mimarlık ve şehircilik açısından mevcut kent dokusunu ve gereksinimleri uyumlu bir biçimde çağdaş yorumlarla yeniden kentsel yaşama kavuşturulması; ayrıca proje ve uygulamanın mimarlık ve şehircilik kuralları gözetilerek çağdaş bir kentsel tasarım hizmeti olarak gerçekleştirilmesi ve uygulamanın sonuçlanması" sonradan

kent haikârı veni düzenlenmiş alan kullanmasındaki yoğunluk ve isteklilik gözetimlerinde Aydin Doğan Ödülleri 2005 ödülü gereklilik ve amacına üst düzeyde uyduğu" gerekçesi ile ödülü layık görüldü.

Kastamonu Tarihi Kent Dokusunu İyileştirme Çalışmaları ise "geleneksel mimari dokusuyla modern kentleşme arasında kararsızlık yaşayan ve geleneksel değerlerini yitirmeye başlayan Kastamonu'da belli bir kamu yöneticiliği döneminde, doğrudan yerel kaynakların kullanılmasıyla ve kamusal önderlik içinde özel ve sivil kesimlerin de uygulamalara ortak edilmesi ile gerçekleştirilen, çok yönlü bir tarih ile yeniden buluşma sürecidir. Bu süreçte çok sayıda eski konak yapısının restore

edilerek kentsel ve kamusal yaşamı kazandırılmasının yanı sıra kentin yok olmakta olan diğer kültürel değerlerinin de canlandırılması ve ilk kez bir mimarin anısına (Kastamonu Hükümet Konağı'nın müellifi Vedat Tek) kültürel merkez oluşturulması ve bütün bunların da özel olarak kurulmuş valiliğe bağlı bir teknik büronun çalışmalarıyla kentteki diğer ilgili kurumlarla işbirliği içinde gerçekleştirilen, Aydin Doğan Ödülleri 2005 ödülü gereklilik ve amacına üst düzeyde uyduğu" gerekçesi ile ödülü layık görüldü.

Başvuran projeler arasında kentsel olekte tasarımları içeren projeler ise kabaca meydan düzenlemesi ve konut yerleşimleri olarak ikiye ayırmak mümkün. Gerçekten bir kentsel tasarım projesinin, diğer bir deyişle belirtildiği gibi "kent dokusu oluşturan" projelerin azlığı ise üzerinde durulması ayrı bir konu. Türkiye'de kentsel olekteki projelerin çoğunluğu sahipleri olan belediyeler için yesil alan düzenlemesi, yol ve kaldırımların yenilenmesi veya bina cephelerinin temizlenmesi kentsel projeler olarak algılanıyor. Bu ölçekte kapsamlı çalışma ise kentsel/minarî bir projeden ziyade belediye hizmeti olarak adlandırılmalı daha doğru sanırım.

Başvuru'da bulunan "koruma projeleri"nin ise bazı ortak yönleri var. Tarihi dokuya sahip kentlerin çeşitli semtlerinde dağınık olarak bulunun anıtsal ve sivil mimarlık örneklerinin restore edilmesi kentsel bir ölçekte de değerlendirilebiliyor. Sokak ölçekte yapılan çalışmaları ise çoğunlukla kaldırımların ve altyapının yenilenmesini, bina cephelerinin temizlenme-

